

ΣΤΟΧΕΥΣΤΕ ΤΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ!

Τίτλος: TARGET THE PROBLEM (Στοχεύστε το πρόβλημα)

Πηγή: <http://www.readingrockets.org/helping/target>

Επιμέλεια: Αλβανόπουλος Γιώργος Σχολικός Σύμβουλος 2^{ης} Περιφέρειας Δημοτικής Εκπαίδευσης Ν. Καβάλας

Μετάφραση: Μητρουλάκη Σωτηρία Med στις Ειδικές Εκπαιδευτικές Ανάγκες, Εκπαιδευτικός Ειδικής Αγωγής ΚΕΔΔΥ Ν. Έβρου

ΣΤΟΧΕΥΣΤΕ ΤΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ!

ΣΤΟΧΕΥΣΤΕ ΤΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ !

Κατανοείτε τα προβλήματα που μπορεί να αντιμετωπίζει ένα παιδί στην ανάγνωση και επικεντρωθείτε στο τι μπορείτε να κάνετε για να το βοηθήσετε!

Διαβάστε παρακάτω πρακτικές οδηγίες για δασκάλους και γονείς που απορρέουν από ερευνητικές μελέτες αναφορικά με την:

- Φωνολογική και φωνημική ενημερότητα
- Αποκωδικοποίηση λέξεων και φωνημάτων
- Λεξιλόγιο
- Ευχέρεια
- Κατανόηση
- Άλλες πηγές αναγνωστικών δυσκολιών

Ένα συνεργατικό σχέδιο εργασίας των :

Reading Rockets	www.readingrockets.org
The Access Center	www.k8accesscenter.org
LD OnLine	www.ldonline.org

ΣΤΟΧΕΥΣΤΕ ΤΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ!

Τι θα πρέπει να γνωρίζετε

Υπάρχουν πολλοί λόγοι για τους οποίους η ανάγνωση μπορεί να είναι δύσκολη. Αυτό το εγχειρίδιο περιγράφει τα πέντε στοιχεία που συνιστούν την ανάγνωση καθώς και τις δυσκολίες που βιώνουν τα παιδιά σε κάθε περιοχή. Ευελπιστούμε αυτό το εργαλείο να σας βοηθήσει να εντοπίσετε τις συγκεκριμένες περιοχές στις οποίες το παιδί σας αντιμετωπίζει δυσκολίες και να αρχίσετε να επικεντρωνόσαστε στους τρόπους με τους οποίους μπορείτε να το βοηθήσετε.

Αξιοσημείωτο είναι ο, τι οι «φτωχοί» αναγνώστες συχνά εμφανίζουν προβλήματα σε πολλαπλές περιοχές. Παραδείγματος χάρη, παιδιά που έχουν προβλήματα με τη φωνημική ενημερότητα σχεδόν πάντοτε έχουν προβλήματα στην αποκωδικοποίηση των λέξεων και των φωνημάτων.

Είναι καθοριστικής σημασίας να μην είστε διστακτικοί, όταν υποπτευόσαστε ότι το παιδί σας έχει δυσκολίες στην ανάγνωση. Εμπιστευθείτε την κρίση σας, παρατηρήστε και εκτιμήστε πως αποδίδει σε σύγκριση με άλλους συνομήλικους μαθητές. Οι γονείς παίζουν καθοριστικό ρόλο στο να εξασφαλίσουν ότι οι ανάγκες των παιδιών τους έχουν ληφθεί υπόψη στο σχολείο. Τελικά μερικά παιδιά θα διαγνωστούν ο, τι έχουν μαθησιακές δυσκολίες. Υπάρχει ωστόσο, ένας ακόμη μεγαλύτερος αριθμός μαθητών, που ποτέ δε λαμβάνει διάγνωση αλλά χρειάζεται απαραίτητως βοήθεια προκειμένου να μάθει και να διαβάζει σωστά. Επειδή ως γονείς φροντίζετε τα μέγιστα για το παιδί σας, είναι απαραίτητο να κατανοήσετε τις ανάγκες του παιδιού και να το υποστηρίξετε. Μια λεπτομερής αξιολόγηση της ανάγνωσης μπορεί να προσδιορίσει τις αναγνωστικές δυσκολίες του παιδιού. Μιλήστε με το σχολείο προκειμένου να γίνει αξιολόγηση του παιδιού.

Ελπίζουμε ότι θα χρησιμοποιήσετε αυτές τις πληροφορίες ως σημείο εκκίνησης. Το καλύτερο πράγμα που μπορεί να συμβεί είναι να ξεκινήσουν να δουλεύουν μαζί οι γονείς, οι δάσκαλοι και οι άλλοι ειδικοί προκειμένου να βοηθήσουν το παιδί να βελτιώσει τις δεξιότητες που είναι καθοριστικής σημασίας για την εκμάθηση της ανάγνωσης.

ΣΤΟΧΕΥΣΤΕ ΤΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ!

Υποσημείωση

Παρακαλώ να λάβετε υπόψη ότι το «ΣΤΟΧΕΥΣΤΕ ΤΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ» δεν έχει την πρόθεση να αντικαταστήσει την εμπειρία και την γνώση εξειδικευμένων επιστημόνων όπως των εκπαιδευτικών ειδικής αγωγής, των σχολικών ψυχολόγων ή γενικά των εκπαιδευτικών είτε στη διάγνωση είτε στη διδασκαλία των παιδιών που μπορεί να έχουν δυσκολίες στην ανάγνωση. Το «ΣΤΟΧΕΥΣΤΕ ΤΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ» δεν αποτελεί διεξοδική μελέτη. Παρακαλούμε να συνδυάσετε τις πληροφορίες που σας παρέχονται σε αυτό το φυλλάδιο με πληροφορίες που μπορεί να έχετε συλλέξει από άλλες πηγές και ανθρώπους.

Για περισσότερες πληροφορίες:

<http://www.readingrockets.org/target>

ΣΤΟΧΕΥΣΤΕ ΤΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ!

ΣΤΟΧΕΥΣΤΕ ΤΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ!

ΦΩΝΟΛΟΓΙΚΗ ΚΑΙ ΦΩΝΗΜΙΚΗ ΕΝΗΜΕΡΟΤΗΤΑ	Η ΑΠΟΨΗ /ΠΡΟΟΠΤΙΚΗ ΤΟΥ ΠΑΙΔΙΟΥ	Η ΑΠΟΨΗ ΤΟΥ ΓΟΝΕΑ	Η ΑΠΟΨΗ ΤΟΥ ΔΑΣΚΑΛΟΥ
Η φωνολογική ενημερότητα είναι μια πολυδιάστατη δεξιότητα η οποία περιλαμβάνει την αναγνώριση και το χειρισμό μεγαλύτερων γλωσσικών μονάδων – όπως λέξεων, συλλαβών, ομοιοκαταληξιών και φωνημάτων. Η φωνημική ενημερότητα αναφέρεται στην ικανότητα του μαθητή να εστιάζεται και να χειρίζεται μεμονωμένους ήχους (φωνήματα) των ομιλούμενων λέξεων. Η απόκτηση φωνολογικής ενημερότητας είναι σημαντική διότι αποτελεί τη βάση για το συλλαβισμό και τη δεξιότητα αναγνώρισης των λέξεων. Η φωνημική ενημερότητα μας δίνει τη δυνατότητα πρόβλεψης της αναγνωστικής δεξιότητας του παιδιού κατά	Τι σημαίνει για μένα ■ «Δεν ξέρω καμιά λέξη που να ομοιοκαταληκτεί με τη λέξη π.χ. γάτα». ■ «Τι εννοείς όταν λες ποιες φωνούλες ακούγονται π.χ. στη λέξη ζάρι». ■ « Δεν είμαι σίγουρος / η από πόσες συλλαβές αποτελείται το όνομα μου». Τι μπορώ να κάνω για να βοηθήσω τον εαυτό μου ■ Να είμαι πρόθυμος να παίζω παιχνίδια λέξεων και ήχων με τους γονείς μου ή τους δασκάλους μου. ■ Να είμαι υπομονετικός όταν μαθαίνω καινούρια πράγματα που σχετίζονται με τις λέξεις και τους ήχους. ■ Να ασκηθώ στο άκουσμα μεμονωμένων	Τι παρατηρώ στο σπίτι ■ Έχει δυσκολία να σκεφτεί λέξεις που ομοιοκαταληκτούν, ακόμη και για μια απλή λέξη όπως π.χ. μήλο – φύλλο. ■ Δε δείχνει κανένα ενδιαφέρον για γλωσσικά παιχνίδια, παιχνίδια λέξεων ή ομοιοκαταληξίας. Τι μπορώ να κάνω για να βοηθήσω ■ Ετοιμάστε δραστηριότητες σχετικές με τους ήχους των λέξεων, για παράδειγμα βοηθείστε το παιδί σας να σκεφτεί αρκετές λέξεις που να αρχίζουν από «γ» ή «μπ» ■ Δημιουργήστε «αστείες» προτάσεις με λέξεις που να ξεκινούν από τον ίδιο ήχο π.χ « ο Τηλέμαχος τηλεφωνεί με τηλεκάρτα τον Τάσο»	Τι παρατηρώ στην τάξη ■ Δε μπορεί να συμπληρώσει σωστά τις ασκήσεις που απαιτούν να συνδυάσει διαφορετικούς ήχους π.χ. /ζ/ /ά/ /χ/ /α/ /ρ/ /η/ προκειμένου να φτιάξει τη λέξη ζάχαρη. ■ Δεν μπορεί να συμπληρώσει σωστά τα φωνήματα στις δραστηριότητες αντικατάστασης, για παράδειγμα, να αλλάξει το /λ/ στη λέξη άλλος με το /μ/ και να γίνει η λέξη άμμος. ■ Έχει δυσκολίες να εντοπίσει από πόσες συλλαβές αποτελείται η λέξη π.χ. φεγγάρι. Τι μπορώ να κάνω για να βοηθήσω ■ Σκεφτείτε να διδάξετε τη φωνολογική και

ΣΤΟΧΕΥΣΤΕ ΤΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ!

τη διάρκεια των δυο πρώτων χρόνων της εκπαίδευσης του.	ήχων στις λέξεις. Ίσως είναι βοηθητικό να χρησιμοποιείς π.χ. πλαστικά γράμματα για να αναπαριστάς τον κάθε ήχο που ακούς στη λέξη.	■ Χρησιμοποιήστε ειδικά σχεδιασμένα ηλεκτρονικά παιχνίδια για να καλλιεργήσετε τις φωνημικές δεξιότητες του παιδιού σας. ■ Διαβάστε στο παιδί σας βιβλία με έμμετρο λόγο. Μάθετε στο παιδί σας μικρά ποιήματα, τραγούδια και ομοιοκαταληξίες.	φωνημική δεξιότητα σε μικρές ομάδες εφόσον είναι σχεδόν βέβαιο ότι οι μαθητές σας βρίσκονται σε διαφορετικό επίπεδο κατάκτησης των συγκεκριμένων δεξιοτήτων. ■ Βεβαιωθείτε ότι το πρόγραμμα του σχολείου που αφορά στην ανάγνωση περιλαμβάνει συστηματική διδασκαλία των φωνημάτων , ιδιαίτερα στο νηπιαγωγείο και την πρώτη τάξη.
--	--	---	--

ΣΤΟΧΕΥΣΤΕ ΤΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ!

ΑΠΟΚΩΔΙΚΟΠΟΙΗΣΗ ΛΕΞΕΩΝ ΚΑΙ ΦΩΝΗΜΑΤΩΝ	Η ΑΠΟΨΗ ΤΟΥ ΠΑΙΔΙΟΥ	Η ΑΠΟΨΗ ΤΟΥ ΓΟΝΕΑ	Η ΑΠΟΨΗ ΤΟΥ ΔΑΣΚΑΛΟΥ
Αποκωδικοποίηση είναι η ικανότητα εφαρμογής των γνώσεων που αφορούν στις σχέσεις γραμμάτων – φωνημάτων, συμπεριλαμβανομένης και της γνώσης των γραμμάτων, προκειμένου να προφέρουν σωστά τις γραπτές λέξεις. Η κατανόηση αυτών των σχέσεων βοηθά τα παιδιά να αναγνωρίζουν γρήγορα οικείες λέξεις και να κατανοούν τις λέξεις που δεν έχουν δει άλλη φορά. Φωνητική είναι μια προσέγγιση διδασκαλίας της ανάγνωσης η οποία διδάσκει στους μαθητές τις αρχές που διέπουν τις σχέσεις γραμμάτων – φωνημάτων, πως προφέρονται οι λέξεις, καθώς και τις	Τι σημαίνει για μένα ■ «Κολλάω» όταν προσπαθώ να διαβάσω πολλές λέξεις σε μια σελίδα». ■ «Η προσπάθεια μου να κατανοήσω τις λέξεις παίρνει πολλή από την ενέργεια μου. Δεν μπορώ να σκεφτώ τι σημαίνει.» ■ «Δεν ξέρω πώς να προφέρω αυτές τις λέξεις». Τι μπορώ να κάνω για να βοηθήσω τον εαυτό μου ■ Να παίζεις με μαγνητικά γράμματα. Να δεις πόσο γρήγορα μπορείς να τα βάλεις στη σειρά ενώ τραγουδάς το τραγούδι της αλφαβήτας ■ Να παρατηρείς γραπτά	Τι παρατηρώ στο σπίτι ■ Συχνά κολλάει σε λέξεις όταν διαβάζει με αποτέλεσμα να καταλήγω να του/ της λέω αρκετές από τις λέξεις. ■ Η ανάγνωση του/ της είναι πολύ αργή διότι καταναλώνει πολύ χρόνο να σχηματίζει τις λέξεις. ■ Δεν μπορεί να κατανοήσει αρκετά από αυτά τα οποία διαβάζει διότι είναι απασχολημένος /η να με την προφορά των λέξεων. Τι μπορώ να κάνω για να βοηθήσω ■ Βοηθάτε το παιδί να μάθει τα γράμματα και τους ήχους της αλφαβήτας.	Τι παρατηρώ στην τάξη ■ Έχει δυσκολίες να αντιστοιχίσει τους ήχους με τα γράμματα γεγονός που μπορεί να επηρεάσει την ανάγνωση και το συλλαβισμό. ■ Έχει δυσκολίες να διαβάσει και να συλλαβίσει φωνημικά. ■ Αποκωδικοποιεί δύσκολα, με κόπο. Τι μπορώ να κάνω για να βοηθήσω ■ Δώστε στους μαθητές σας να ομαδοποιήσουν κάρτες και αντικείμενα σύμφωνα με τον γράμμα που διδάσκετε. Επιμείνετε να επαναλάβουν τα παιδιά πολλές φορές το γράμμα

ΣΤΟΧΕΥΣΤΕ ΤΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ!

εξαιρέσεις των κανόνων.	κείμενα και πινακίδες στο δρόμο και να προσπαθείς να εντοπίσεις γνωστές λέξεις και γράμματα. ■ Να γράφεις σημειώσεις, e- mail, και γράμματα στους φίλους και την οικογένεια σου. Όταν γράφεις να αναπαριστάς τον κάθε ήχο που ακούς.	Περιστασιακά, δείχνετε τα γράμματα και ζητάτε από το παιδί να τα ονομάσει. ■ Ενθαρρύνετε το παιδί να γράφει και να συλλαβίζει σημειώσεις, e – mail, γράμματα χρησιμοποιώντας όσα ήδη γνωρίζει για τους ήχους και τα γράμματα. ■ Συζητήστε με το παιδί σας για τις «ανώμαλα» ρήματα όπως είμαι, ήμουν τα οποία θα πρέπει να τα αναγνωρίζει με μια ματιά.	και τον ήχο. ■ Διδάξτε τα φωνήματα με συστηματικό και ξεκάθαρο τρόπο ιδιαίτερα στην πρώτη τάξη. ■ Χρησιμοποιήστε βοηθήματα όπως κουτιά ήχων, μαγνητικά γράμματα για να διδάξετε τις σχέσεις φωνημάτων – γραμμάτων.
-------------------------	--	--	---

ΣΤΟΧΕΥΣΤΕ ΤΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ!

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ	Η ΑΠΟΨΗ ΤΟΥ ΠΑΙΔΙΟΥ	Η ΑΠΟΨΗ ΤΟΥ ΓΟΝΕΑ	Η ΑΠΟΨΗ ΤΟΥ ΔΑΣΚΑΛΟΥ
Το λεξιλόγιο αναφέρεται στις λέξεις τις οποίες πρέπει να κατανοούμε προκειμένου να επικοινωνούμε αποτελεσματικά. Το λεξιλόγιο παίζει καθοριστικό ρόλο στην διαδικασία της ανάγνωσης και συμβάλλει σημαντικά στην κατανόηση του κειμένου από τον αναγνώστη. Ο αναγνώστης δεν μπορεί να κατανοήσει ένα κείμενο χωρίς προηγουμένως να γνωρίζει τι σημαίνουν οι περισσότερες λέξεις. Οι μαθητές μαθαίνουν τις περισσότερες λέξεις έμμεσα, από την καθημερινή επαφή με την ομιλούμενη και τη γραπτή γλώσσα. Άλλες λέξεις τις μαθαίνουν δια μέσου προσεκτικά σχεδιασμένης διδασκαλίας όπου διδάσκονται οι σημαντικές λέξεις.	Τι σημαίνει αυτό για μένα ■ «Άκουγα το φίλο μου να μιλάει για την υπόθεση της κινηματογραφικής ταινίας αλλά στην πραγματικότητα δεν την κατάλαβα». ■ «Αισθάνομαι ότι χρησιμοποιώ τις ίδιες λέξεις ξανά και ξανά όταν γράφω». ■ «Δεν μου αρέσει να διαβάζω μόνος μου επειδή δεν κατανοώ τις περισσότερες από τις λέξεις του βιβλίου». Τι μπορώ να κάνω για να βοηθήσω τον εαυτό μου ■ «Βρες βιβλία για να τα διαβάζεις μόνος / η σου. Όσο περισσότερο διαβάζεις τόσο περισσότερες λέξεις θα βλέπεις και τόσα περισσότερα πράγματα θα μαθαίνεις αναφορικά με τις λέξεις».	Τι βλέπω στο σπίτι ■ Δυσκολεύεται να μου μιλήσει για τη μέρα του / της με τρόπο κατανοητό. ■ Δεν μπορεί να συνδέσει τις λέξεις από ένα βιβλίο με όμοιες λέξεις από κάποιο άλλο βιβλίο ή από την αληθινή ζωή. ■ Μπερδεύει κοινές λέξεις. Τι μπορώ να κάνω για να βοηθήσω. ■ Εμπλέξτε το παιδί σας σε καθημερινές συζητήσεις. Αν είναι δυνατό συμπεριλάβετε στις συζητήσεις σας καινούργιες και ενδιαφέρουσες λέξεις. ■ Διαβάστε καθημερινά βιβλία στα παιδιά σας. Όταν ένα βιβλίο περιέχει μια καινούργια ή ενδιαφέρουσα λέξη κάντε μια παύση και εξηγήστε	Τι βλέπω στην τάξη ■ Έχει πολλές ερωτήσεις για την ερμηνεία των λέξεων σε κείμενο το οποίο είναι κατάλληλο για την ηλικία της/ του. ■ Φαίνεται ότι έχει φτωχό λεξιλόγιο ■ Δεν έχει την ικανότητα να κάνει συνδέσεις μεταξύ των λέξεων σε διάφορα κείμενα. Τι μπορώ να κάνω για να βοηθήσω ■ Βοηθήστε να οικοδομήσει γλωσσικές δεξιότητες μέσω προφορικών και γραπτών ασκήσεων λέξεων και παιχνιδιών. ■ Διδάξτε τις σημαντικές, χρήσιμες και δύσκολες λέξεις πριν οι μαθητές διαβάσουν το κείμενο. ■ Προσφέρετε στους

ΣΤΟΧΕΥΣΤΕ ΤΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ!

	■ «Ρίξε μια ματιά στο παρακάτω μάθημα προκειμένου να μάθεις το καινούργιο λεξιλόγιο και τις νέες έννοιες πριν ο δάσκαλος να διδάξει την ενότητα στην τάξη». ■ Κάνε μια λίστα με το βασικό λεξιλόγιο και τις μεταβατικές λέξεις όπως <i>αρχικά, στη συνέχεια, τελικά</i>, για να την έχεις ως σημείο αναφοράς.	στο παιδί τι σημαίνει η λέξη. ■ Βοηθήστε το παιδί σας να οικοδομήσει τη γνώση των λέξεων, ομαδοποιώντας και ταξινομώντας αντικείμενα ή κάρτες καθώς τις ονομάζει. ■ Παίξτε λεκτικά παιχνίδια και πείτε ανέκδοτα και ιστορίες.	μαθητές σας πολλές ευκαιρίες να έρθουν αντιμέτωποι με σημαντικές λέξεις πέρα από το κείμενο το οποίο τους διδάξατε. ■ Διδάξτε με σαφήνεια τη σημασία κοινών προθεμάτων, καταλήξεων και ριζών .
--	---	--	--

ΣΤΟΧΕΥΣΤΕ ΤΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ!

ΕΥΧΕΡΕΙΑ	Η ΑΠΟΨΗ ΤΟΥ ΠΑΙΔΙΟΥ	Η ΑΠΟΨΗ ΤΟΥ ΓΟΝΕΑ	Η ΑΠΟΨΗ ΤΟΥ ΔΑΣΚΑΛΟΥ
Ως <i>ευχέρεια</i> προσδιορίζεται η ικανότητα να διαβάζει κάποιος με ταχύτητα, ακρίβεια και κατάλληλη έκφραση. Τα παιδιά πρέπει να είναι ικανά να διαβάζουν με <i>ευχέρεια</i> είτε διαβάζουν δυνατά είτε σιωπηρά ώστε να κατανοούν τι διαβάζουν. Οι ικανοί αναγνώστες όταν διαβάζουν δυνατά, διαβάζουν σε φράσεις και προσθέτουν την κατάλληλη διακύμανση του τόνου εκφοράς. Το διάβασμά τους είναι εκφραστικό και στρωτό. Αντίθετα, οι «φτωχοί» αναγνώστες διαβάζουν κοφτά και αμήχανα, αδέξια. Αυτοί οι μαθητές μπορεί να έχουν δυσκολία στις δεξιότητες αποκωδικοποίησης ή μπορεί να χρειάζονται περισσότερη εξάσκηση στην ταχύτητα και στη στρωτή ανάγνωση.	Τι σημαίνει για μένα ■ «Φαίνεται ότι κολλάω όταν προσπαθώ να διαβάσω πολλές λέξεις σε κάποιο κεφάλαιο». ■ «Μου παίρνει πολύ χρόνο να διαβάσω κάτι». ■ «Το διάβασμα ενός βιβλίου μου παίρνει πολύ από την ενέργεια μου. Δεν μπορώ ούτε καν να σκεφτώ τι σημαίνει». Τι μπορώ να κάνω για να βοηθήσω τον εαυτό μου ■ Καθώς ο γονέας ή ο δάσκαλος διαβάζει δυνατά ένα κείμενο ακολούθησε με το δάχτυλο σου τις λέξεις. Στη συνέχεια το διαβάζεις εσύ. ■ Ζητήστε από το γονέα ή το δάσκαλο να διαβάσει κείμενα δυνατά για εσάς. Στη συνέχεια συνταιριάστε τη φωνή σας με τη δική	Τι παρατηρώ στο σπίτι ■ Γνωρίζει πώς να διαβάζει λέξεις αλλά του/της παίρνει πολύ χρόνο να διαβάσει ένα μικρό βιβλίο ή ένα κείμενο σιωπηρά. ■ Διαβάζει πχ ένα βιβλίο χωρίς εκφραστικότητα, κάθε λέξη και πρόταση ακούγεται το ίδιο. ■ Κομπιάζει και χάνει τη σειρά του όταν διαβάζει κάτι δυνατά. ■ Όταν διαβάζει σιωπηρά κινεί το στόμα του / της. Τι μπορώ να κάνω για να βοηθήσω ■ Υποστηρίξτε και ενθαρρύνετε το παιδί σας. Συνειδητοποιήστε ότι είναι πιθανό το παιδί σας να έχει απογοητευτεί με τη ν ανάγνωση. ■ Προσπαθήστε σε συνεργασία με το δάσκαλο	Τι παρατηρώ στην τάξη ■ Οι αναγνωστικές δεξιότητες του /της είναι πιο χαμηλές από το επίπεδο της τάξης. ■ Έχει δυσκολίες και νιώθει απογοήτευση όταν διαβάζει δυνατά είτε λόγω της ταχύτητας είτε λόγω της ακρίβειας. ■ Δεν διαβάζει με εκφραστικότητα, αλλάζοντας τον τόνο της φωνής όταν πρέπει. ■ Δεν χωρίζει τις λέξεις σε κομμάτια που έχουν νόημα. Τι μπορώ να κάνω για να βοηθήσω ■ Αξιολογήστε το μαθητή και βεβαιωθείτε ότι η αποκωδικοποίηση ή η αναγνώριση των λέξεων δεν αποτελούν πηγή δυσκολιών. ■ Δώστε στο μαθητή

ΣΤΟΧΕΥΣΤΕ ΤΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ!

	τους. ■ Διαβάστε τα αγαπημένα σας βιβλία και ποιήματα ξανά και ξανά. Εξασκηθείτε ώστε το διάβασμα σας να γίνει στρωτό και εκφραστικό.	της τάξης να αξιολογήσετε τις δεξιότητες αποκωδικοποίησης του παιδιού σας. ■ Διαβάζετε δυνατά στο παιδί σας ώστε να του παρέχεται ένα παράδειγμα ευχερούς ανάγνωσης.	κείμενα ανεξάρτητα από το επίπεδο του ώστε να εξασκείτε. Σε τακτά χρονικά διαστήματα χρονομετρήστε το μαθητή σας και υπολογίστε τις λέξεις που διαβάζει σωστά κάθε λεπτό. ■ Διαβάστε ένα μικρό κείμενο και στη συνέχεια ζητήστε αμέσως από το μαθητή να σας το ξαναδιαβάσει.
--	---	--	--

ΣΤΟΧΕΥΣΤΕ ΤΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ!

ΚΑΤΑΝΟΗΣΗ	Η ΑΠΟΨΗ ΤΟΥ ΠΑΙΔΙΟΥ	Η ΑΠΟΨΗ ΤΟΥ ΓΟΝΕΑ	Η ΑΠΟΨΗ ΤΟΥ ΔΑΣΚΑΛΟΥ
<i>Κατανόηση είναι η αντίληψη και η ερμηνεία όσων διαβάζουμε. Τα παιδιά προκειμένου να κατανοούν με ακρίβεια ένα γραπτό κείμενο πρέπει να είναι ικανά 1) να αποκωδικοποιούν ότι διαβάζουν, 2) να κάνουν συνδέσεις μεταξύ αυτών που διαβάζουν και αυτών που ήδη γνωρίζουν, 3) να σκέφτονται σε βάθος αυτά τα οποία έχουν διαβάσει. Βασικό κομμάτι της κατανόησης είναι η απόκτηση επαρκούς λεξιλογίου ή η γνώση της ερμηνείας αρκετών λέξεων.</i> <i>Οι αναγνώστες που έχουν καλή κατανόηση είναι ικανοί να πάρουν αποφάσεις σχετικά με αυτό που διαβάζουν – ποια είναι τα σημαντικά σημεία, τι προκάλεσε ένα γεγονός να συμβεί, ποιοι χαρακτήρες είναι αστείοι. Επιπλέον, η κατανόηση περιλαμβάνει το</i>	<u>Τι σημαίνει αυτό για μένα</u> ■ «Μου παίρνει πολύ χρόνο να διαβάσω κάτι. Μου είναι δύσκολο να παρακολουθήσω με όλα όσα συμβαίνουν γύρω μου». ■ «Δεν κατάλαβα για ποιο πράγμα μιλούσε το βιβλίο» ■ «Γιατί το έκανε αυτό ο ήρωας; Απλώς δεν το κατανοώ» ■ «Δεν είμαι σίγουρος / η ποια είναι τα σημαντικά μέρη του βιβλίου». <u>Τι μπορώ να κάνω για να βοηθήσω τον εαυτό μου</u> ■ Χρησιμοποίησε σχεδιαγράμματα, χάρτες και σημειώσεις όταν διαβάζεις. ■ Διάβαζε σε μικρές παραγράφους και βεβαιώσου ότι κατάλαβες τι συμβαίνει πριν συνεχίσεις	<u>Τι παρατηρώ στο σπίτι</u> ■ Δυσκολεύεται να κάνει την περίληψη ενός βιβλίου ή ενός κειμένου. ■ Είναι πιθανό να μπορεί να σου πει τι συνέβη σε μια ιστορία, αλλά δεν μπορεί να εξηγήσει γιατί τα γεγονότα έγιναν με αυτή τη σειρά. ■ Δεν μπορεί να εξηγήσει ποιες πιθανόν ήταν οι σκέψεις ή τα συναισθήματα των ηρώων. <u>Τι μπορώ να κάνω για να βοηθήσω</u> ■ Συζητήστε με το παιδί σας σχετικά με αυτά που έχει διαβάσει. Κάντε στο παιδί σας λεπτομερείς ερωτήσεις αναφορικά με το βιβλίο και συνδέστε τα γεγονότα με εμπειρίες από τη δική του ζωή.	<u>Τι παρατηρώ στην τάξη</u> ■ Εστιάζει την προσοχή του σε «λάθος» σημεία του κειμένου, παραδείγματος χάρη δίνει μεγάλη έμφαση στις λεπτομέρειες και χάνει την ουσία. ■ Δεν μπορεί να πει ξεκάθαρα τη λογική ακολουθία πράξεων μιας ιστορίας. ■ Δεν μπορεί να επιλέξει τα κύρια γεγονότα από ένα κείμενο πληροφοριών. <u>Τι μπορώ να κάνω για να βοηθήσω</u> ■ Διδάξτε τους μαθητές σας διαφορετικούς τύπους κειμένων (διηγήματα, κείμενα πληροφοριών). ■ Χρησιμοποιήστε με τους μαθητές σας οργανωμένα

ΣΤΟΧΕΥΣΤΕ ΤΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ!

συνδυασμό της ανάγνωσης με τη σκέψη και την αντίληψη.	το διάβασμα σου. ■ Ρώτησε τον εαυτό σου « κατάλαβες το νόημα;» Σε περίπτωση που η απάντησή σου είναι αρνητική ξαναδιάβασε αυτό το κομμάτι. ■ Καθώς διαβάζεις προσπάθησε να δημιουργήσεις νοερές εικόνες ή απεικονίσεις που ταιριάζουν με την ιστορία.	■ Βοηθήστε το παιδί σας να γυρίσει πίσω στο κείμενο προκειμένου να υποστηρίξει τις απαντήσεις του. ■ Συζητήστε την ερμηνεία των άγνωστων λέξεων, τόσο αυτών που διαβάζει όσο και αυτών που ακούει.	σχεδιαγράμματα που τους βοηθούν να χωρίζουν τις πληροφορίες σε μικρότερα κομμάτια και να συγκρατούν ότι διαβάζουν. ■ Διδάξτε τους μαθητές σας να ελέγχουν την κατανόηση τους. ■ Διδάξτε τους να μάθουν να κρατούν σημειώσεις και να εξασκηθούν σε στρατηγικές όπως η περίληψη.
---	--	--	---

ΣΤΟΧΕΥΣΤΕ ΤΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ!

ΑΛΛΕΣ ΠΗΓΕΣ ΑΝΑΓΝΩΣΤΙΚΩΝ ΔΥΣΚΟΛΙΩΝ	ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ		ΠΡΟΣΟΧΗ
Αρκετά από τα προβλήματα στην ανάγνωση τα οποία αντιμετωπίζουν οι μαθητές σχετίζονται με τα πέντε συστατικά της ανάγνωσης στα οποία αναφερθήκαμε αναλυτικά στις προηγούμενες σελίδες. Για κάποιους μαθητές ωστόσο το πρόβλημα μπορεί να είναι αποτέλεσμα συνδυασμού παραγόντων – αδυναμία σε ένα ή περισσότερα από τα πέντε συστατικά και δυσκολία σε κάποια μορφή επεξεργασίας. Για άλλους μαθητές μπορεί να υπάρχει και κάποιο δευτερογενές πρόβλημα όπως πχ στην προσοχή, τη μνήμη αλλά και στην περίπτωση που τα αγγλικά τα διδάσκεται ο μαθητής ως δεύτερη γλώσσα. Παρακάτω αποσαφηνίζονται μερικές από τις πιο κοινές πηγές αναγνωστικών	Η επιτυχής ανάγνωση και η γραφή προϋποθέτουν ότι ο μαθητής είναι ικανός να επεξεργαστεί ποικίλους τύπους πληροφοριών. Κάποιοι μαθητές μπορεί να έχουν δυσκολίες στην ακουστική, φωνολογική και /ή γλωσσική επεξεργασία. Δυσκολίες στην επεξεργασία μπορεί να συνυπάρχουν με άλλες δυσκολίες όπως παραδείγματος χάρη τη δυσλεξία και τη διαταραχή προσοχής. ■ ΑΚΟΥΣΤΙΚΗ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ Η ακουστική επεξεργασία αναφέρεται σε μια σειρά δεξιοτήτων που σχετίζονται με τον τρόπο που ο εγκέφαλος αναγνωρίζει και ερμηνεύει πληροφορίες που	■ ΓΛΩΣΣΙΚΗ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ Η Γλωσσική Επεξεργασία είναι ένας όρος πιο ευρύς από τη φωνολογική επεξεργασία που περιλαμβάνει μια ποικιλία γλωσσικών δεξιοτήτων συμπεριλαμβανομένης της ανάγνωσης και της γραφής. Η έρευνα που σχετίζεται με την επεξεργασία της γλώσσας δείχνει ξεκάθαρα πόσο σημαντικό είναι για τους γονείς και τους εκπαιδευτικούς να παρέχουν ένα περιβάλλον πλούσιο σε ερεθίσματα, γεμάτο ενδιαφέρουσες εμπειρίες και νέο λεξιλόγιο. Τα παιδιά που έχουν λιγότερες γλωσσικές εμπειρίες είναι πιο πίσω από τους συμμαθητές τους όσον αφορά το λεξιλόγιο και την ικανότητα να επεξεργάζονται τη γλώσσα, όταν ξεκινούν το	Τα παιδιά πρέπει να είναι ικανά να εστιάζουν την προσοχή τους προκειμένου να αποκωδικοποιούν λέξεις, να διατηρούν την αναγνωστική ευχέρεια, και να κατανοούν τι διαβάζουν. Τα προβλήματα προσοχής των παιδιών μπορεί να κυμαίνονται από ήπιες ως πολύ σοβαρές διαταραχές προσοχής. Ορισμένες φορές τα προβλήματα προσοχής μπορεί να περιλαμβάνουν έντονη κινητικότητα ή παρορμητικότητα (γνωστή ως ΔΕΠΥ). Τα πιο κοινά χαρακτηριστικά για τους μαθητές με Διαταραχή Προσοχής και δυσκολίες στην ανάγνωση είναι τα παρακάτω: συχνά αποτυγχάνουν να δώσουν έμφαση στις λεπτομέρειες, αρκετές φορές φαίνεται ότι δεν ακούν όταν

ΣΤΟΧΕΥΣΤΕ ΤΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ!

δυσκολιών.	παρουσιάζονται με ακουστικό τρόπο. Αυτό περιλαμβάνει όχι μόνο το λόγο αλλά και τη μουσική και τους περιβαλλοντικούς θορύβους. Μερικά παιδιά (περίπου 2- 3 % λαμβάνουν διάγνωση Διαταραχής της Ακουστικής Επεξεργασίας, η οποία μερικές φορές ονομάζεται και Διαταραχή της Κεντρικής Ακουστικής Επεξεργασίας. Αυτό σημαίνει ότι κάτι επηρεάζει την επεξεργασία ή την ερμηνεία των πληροφοριών που ακούει το παιδί. Τα παιδιά με Διαταραχή Ακουστικής Επεξεργασίας μπορεί να έχουν δυσκολία στην ανάγνωση. Συχνά, τους είναι δύσκολο να προσέξουν, να ακούσουν και να θυμηθούν πληροφορίες που παρουσιάζονται προφορικά. Μπορεί να χρειάζονται επιπλέον χρόνο να επεξεργαστούν τις πληροφορίες. Συχνά δεν αναγνωρίζουν λεπτές διαφορές μεταξύ των ήχων στις λέξεις, μολονότι οι ήχοι είναι δυνατοί	σχολείο. Τα παιδιά που έχουν δυσκολίες στην επεξεργασία της γλώσσας, γενικά θα έχουν προβλήματα με την κατανόηση ακόμη και όταν μπορούν να αποκωδικοποιούν με ακρίβεια τις λέξεις. Τα παιδιά με σοβαρές διαταραχές του λόγου σχεδόν με βεβαιότητα θα έχουν δυσκολίες στην ανάγνωση και στη γραφή. ΜΝΗΜΗ Τα παιδιά προκειμένου να μάθουν να διαβάζουν θα πρέπει να είναι ικανά να αποθηκεύουν στη μνήμη τους και να ανακτούν πληροφορίες όταν τις χρειάζονται. Αυτό που βοηθά τα παιδιά να καταλάβουν το λεξιλόγιο και να κατανοήσουν αυτό που διαβάζουν είναι η ικανότητα να κινούνται αποτελεσματικά μπροστά και πίσω, μεταξύ αυτών που βλέπουν τυπωμένα	τους απευθύνει κάποιος το λόγο, έχουν δυσκολίες να οργανώσουν τις εργασίες και τις δραστηριότητες τους, και συχνά διασπώνται από εξωτερικά ερεθίσματα. ΤΑ ΑΓΓΛΙΚΑ ΩΣ ΔΕΥΤΕΡΗ ΓΛΩΣΣΑ Υπάρχουν τουλάχιστον 5.1 εκατομμύρια μαθητές οι οποίοι μαθαίνουν αγγλικά στα δημόσια σχολεία των Ηνωμένων Πολιτειών. Ο αριθμός των μαθητών που μαθαίνει αγγλικά ως δεύτερη ξένη γλώσσα αυξάνει συνεχώς, ιδιαίτερα στους Ισπανόφωνους πληθυσμούς. Όσον αφορά τη διδασκαλία της λογοτεχνίας οι μαθητές εμφανίζονται να επωφελούνται από την ίδια ποιότητα διδασκαλίας όπως οι περισσότεροι μαθητές – σαφείς οδηγίες, καλά σχεδιασμένα μαθήματα, ευκαιρίες να εφαρμόσουν τις νέες
-------------------	---	---	--

ΣΤΟΧΕΥΣΤΕ ΤΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ!

	και καθαροί. Μερικοί ειδικοί στην ανάγνωση πιστεύουν ότι η Διαταραχή Ακουστικής Επεξεργασίας σχετίζεται στενά με διαταραχές στην προσοχή, τη γενική φωνολογική επεξεργασία, και τις δυσκολίες που βασίζονται στη γλώσσα, και δεν αποτελεί μια ξεχωριστή διαταραχή. ■ ΦΩΝΟΛΟΓΙΚΗ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ <i>Η φωνολογική επεξεργασία αναφέρεται ειδικά στην επεξεργασία των ήχων της γλώσσας (φωνήματα). Αρκετοί «φτωχοί» αναγνώστες έχουν αδυναμία συγκεκριμένα στη φωνολογική επεξεργασία παρόλο που οι άλλες δεξιότητες επεξεργασίας (ακουστική, επεξεργασία της γλώσσας) είναι καλές. Αυτή συχνά είναι η κατάσταση για τα παιδιά που έχουν δυσκολίες στην ανάγνωση. Οι αναγνώστες που έχουν δυσκολίες στη φωνολογική επεξεργασία συχνά</i>	στο χαρτί και αυτών που έχουν αποθηκευμένα στη μνήμη τους. Υπάρχουν διαφορετικοί τύποι μνήμης, η βραχυπρόθεσμη μνήμη, η εργαζόμενη μνήμη και η μακροπρόθεσμη μνήμη.	δεξιότητες, καθοδήγηση και επανατροφοδότηση από τους δασκάλους. Είναι ιδιαίτερα σημαντικό να δίνονται ευκαιρίες στους μαθητές για συχνές επαναλήψεις και για προφορικές γλωσσικές δραστηριότητες.
--	---	--	--

ΣΤΟΧΕΥΣΤΕ ΤΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ!

	έχουν προβλήματα στην αποκωδικοποίηση των λέξεων.		
--	---	--	--